

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Sol Triplex In Eodem Universo

Hermann, Amand

Sultzbaci, 1676

Tertia. De Somniis, & divinatione per somnia.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95850](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95850)

spiritus vitales consumuntur, & sic potentia externa manent viribus destituta, donec alii spiritus generentur, hinc est causa somni, & quidem finalis etiam hæc est, ut spiritus reparentur, & conserventur.

II.
Somnus competit omnibus animalibus.

Quæres: An omnibus animalibus somnus conveniat? Respondeo affirmative, suadet hoc communis eorum necessitas, communis Philosophorum autoritas, Plin. lib. 10. histor. natur. cap. 25. qui etiam aquatilia, ut balænas, delphinosque ita dormire dicit, ut etiam stercentes audiantur.

III.
Prius vigilia quam somnus competit.

Quæres 2. An prius conveniat homini somnus, quam vigilia? Respondeo homines dum habent talem dispositionem, ut habeant sensus externos formatos prius vigilare, quam dormire. Ratio est, quia nil implicat, quominus sentire possint, si ipsis objectum applicetur sensibile, antequam autem habeant sensus sic efformatos, nec dormiunt nec vigilant, quia non habent ligamen, nec solutionem sensuum externorum, cum non habeant ipsos sensus formatos, vigilia enim, & somnus sunt affectiones animalium sensus sic efformatos habentium.

IV.
Fuisse in statu innocentie.

Quæres 3. Utrum in statu innocentie fuisset somnus? Respondeo eum, qui ex lassitudine, aut morbo oriretur negativè; quem verò pura, & suaavis evaporatio alliceret, affirmative. Ratio primi est, quia talis somnus defectum argueret, qui ibi non fuisset. Secundi, quia hæc est genuina, & naturalis animalis proprietas.

V.
Causa excitationis.

Quæres 4. Quomodo animal expergiscatur, & cesset à somno? Respondeo animal dupliciter cessare à somno, vel sponte, vel vi, vel interpellatione; prior excitatio tunc fit, dum digestio vi naturalis caloris, qui se ad id collegerat, peracta est, tunc enim spiritus robustiores ad externa membra, & organa diffunduntur: Vel universalis ratio est, quia panduntur meatus, per quos spiritus animales à cerebro transeunt ad sensus externos, panduntur autem tunc, quando vapores, qui meatus occludebant, calore consumuntur.

VI.
Dormientes ambulantes.

Quæres 5. An verum sit, quod dormientes aliquando ambulent, disputent, loquantur &c. Respondeo fide authorum dignorum affirmative, de pluribus namque referunt, qui ex lecto, in quo dormiunt, sese erigunt, vestiunt, ac alio se conferunt, cum tamen aliis appareant dormire, & ipsi postea nullius recordentur actionis; hoc supposito quaeritur, an tales censentur dormire? Respondeo ex suppositione, quod somnus sit ligamen omnium sensuum externorum eos non dormire, quia ad minus in eis sensus tactus est solutus, nec enim aliàs possent se vestire, & cetera facere; dicuntur ergo dormire in largiori aliqua acceptione, quatenus scilicet major pars sensuum est ligata.

VII.
Cur gallus noctu canter.

Quæres 6. Quare gallus gallinaceus circa medium noctis evigilet, & canter? Respondeo id provenire ab indita vi ipsius, quod autem canter, ratio est, quia quiete recreatus, & satiatus signum lætitiæ cantu ostendit.

Quæres 7. Cur supra dextrum latus facilius soporemur? Respondeo ex Aristotele hic quia magis pars dextra quiescit, & immota manet, quæ diuturno tempore magis fuit fatigata, quam sinistra.

Quæres 8. Cur Musica jucunde ad somnum allicit? Respondeo, quia anima ad cantus intenta reliquorum sensuum quasi obliata spiritus vitales ad eorum officinas mittere desinit, qui sic destituti ligantur, & soporantur.

Quæres 9. Cur ii, quibus venæ non apparent, somniculosi sint? Respondeo, quia per venas angustas, quales hi habent agrè humor à cerebro descendens effluit, sed in ipsis diu insistit, somnumque protrahit, non secus ac per fistulas graciles aqua guttatim, & lente decurrat, per amplas celeriter elabatur.

QUÆSTIO III.

De somniis, & divinatione per somnia.

Somnia sunt affectiones concomitantes somnum, ideo eo explicato, ad somnia hic gressum facio, describitur autem à Philosopho hic, quod sit phantasma apprensus in somno; seu apprehensio phantasmatum nobis dormientibus occurrentis; pro quo adverti in somno non semper sensum internum ligari, nisi quando est vehemens humorum copia, ut omnino spiritus animales obruantur; quando igitur sensus internus liber manet, tunc potest operari circa phantasma, quæ sunt species rerum ab externo sensu cognitarum, in potentia phantastica reservata, & hæc sensatio phantasmatum facta in somno somnium dicitur, convenitque omnibus animalibus. Qui plures sensus internos admittunt, multum laborant, in quam potentia somnium sit collocandum, ego quia unum tantum admitto, in eodem pono, sequitur ergo ex his dictis, quod qui caput habent multis fumositatibus repletum non possunt somniare, ut sunt pueri, infantæ, & dæm. Hæc etiam est ratio, cur initio somni non somniamus, in medio valde obscure, & in fine clare, ac distinctè, non secus ac si vigiles essemus, quia initio humores valde abundant, in medio aliquantulum vident, & in fine consumuntur. Sequitur secundo quod fortius ea somniamus, quæ firmiter per sensus externos cognoscimus, nam tunc phantasmata sunt rigidiora; somniamus item ea, quæ complexionum sunt magis conformia, sic melancholici tristitia, & horrida, cholericis bella, cædes, & ripas, phlegmatici aquas, pisces, &c. sanguinei ritus, ludos, & delectabilia.

Quantum ad divisionem somnionum, quinque genera enumerant auctores, Oraculum scilicet, Visionem, Somnium, Infomnium, & Phantasma. Oraculum dicitur esse, cum in somnis aliqua Sancta, gravisque persona eventuum aliquid, vel faciendum prænuntiat. Visionem dicunt id, quod quis somniat eo modo, quo viderat in vigilia. Somnium est, quod de gurgis tectum, quod sine interpretatione intellegi non potest. Infomnium est, quando id, quod fatigaverat vigilantem, ingerit se dormienti, verbi gratia, iulus, cibus, studium, &c.

rasina est, quando quis dormiens adhuc se vigilare aestimat.

III. Somnia alia

Somnia alia sunt Divina, alia Dæmoniacæ, alia Naturalia, seu animalia; Divina sunt, quæ à Deo vel immediatè, vel mediatè per Angelos insinuantur, talia facta fuisse tam Novum, quam Antiquum testatur Testamentum. Dæmoniacæ dicuntur ea, quæ à Dæmonibus inducuntur, possunt enim modo eodem, quo ab Angelis bonis induci, cum habeant eandem naturam & virtutem, licet non eundem spectent finem, Angeli enim boni Dei gloriam & hominum salutem, mali verò æternam damnationem intendunt; duo autem sunt, quæ impurus spiritus assequi nititur, ut si mentes non possit castas in vigilia, saltem corpora obscænis pollutionibus, & cogitationibus in somno sedet. Secundò, ut ignaros homines variâ superstitione decipiat.

Somnia Naturalia, seu Animalia dicuntur, quæ ex affectione corporum, temperamento, aliisque modis nascuntur, vel quæ versantur circa res, quibus per diem occupati sumus. Ratio est, quia species illorum objectorum ob assiduum usum valde activæ sunt, & ad excitandam potentiam efficaces; hinc liberales somniant se largiri, mendici petere, cantores cantare, Philosophi disputare, avari pecuniam congregare & similia, unde Aristoteles hic inquit bonorum hominum semper meliora esse somnia. De arte divinandi, seu præfagiendi futura ex somniis, quam somni speciem vocant, diversæ fuerunt antiquorum Philosophorum opiniones, Epicurus, Xenophanes & Colophonius omnem artem divinandi è medio sustulerunt, è contra verò Platonicus, Pythagoricus, ac Scoticus plurimum in ea acquirenda, ac comparanda insudârunt. Non est tamen negandum per ea somnia, quæ ex affectu corporis, vel celesti influxu obveniunt probabilem conjecturam eventuum aliquorum capi posse, ut patet exemplo illius, qui somniavit se vidisse ovum ex fascia sui lecti cubicularis dependens, qui consulens conjectorem, responsum accepit, quòd thesaurus defossus esset sub lecto, fodit & aurum argento circumfusum invenit, mittensque aliquid de Argento interpreti, An nihil de vitello interrogat interpres, per quod significatur aurum, uti & per album ovi argentum accepisset? Tenendum præterea & Diabolum quarundam rerum species posse insinuare in somniis, unde valde malè quis faceret, si ad Dæmonem, quid somnia portentent, recurrat, non solum quatenus illicitum est tale commercium particulare cum Dei, & nostro inimico habere, sed etiam quia cum ipse sit pater mendacii, non possit aliquis cum certitudine cognoscere, an verum sit, nec ne? S. Hieronymus supra verba illa Eecl. 5. In multitudine somniorum, &c. ait: Cum diversa videris per nocturnam quietem, & variis anima fuerit exagitata terroribus, sive incitata a promissu, tu ea contemne & solum Deum time, qui enim somniis credunt, vanitatibus & ineptiis plurimum se tradunt, intellige de somniis animalibus.

V. Deus per somnia loquitur magis.

Quæres primò: Cur Deus in somniis potius, quam vigiliæ tempore occultarum rerum vaticinia inspiraret? Respondeo, quia animas tunc tumultuantium rerum, & externorum F. Amandi Hermann Physica.

sensuum functione carens aptior est ad divinarum rerum cognitionem cælitus hauriendam.

Quæres secundò: Cur Divina somnia VI.

non semper clara sint & aperta, sed quasi ænigmatica? Respondeo, quia sic mens humana ad Divina mysteria in pretio habenda efficacius instruitur, quam si ea statim primo occurso prænosceret.

Non sunt semper clara.

Quæres tertio: Quam ob causam dormientes aliquando graviter confluctentur, quasi oppressi incubantis & vocem, ac spiritus intercludentis Dæmonis, aut alicujus alterius rei similis pondere, quod Epithaltem, quati subultorem vocant? Respondeo, quia potissimum post affluentem satietatem multus sanguis, aut spiritus ob defectum concoctionis parum defecatus, proindeque obscurus, & tetricus in cerebrum evadit, ipsumque degravat, atque accubatu suo terrificam illam movet imaginem.

VII. Ratio Epithaltem.

QUÆSTIO IV.

De Respiratione, Vita & Morte hominis.

In hac Quæstione examinabo Respirationem, Ætatem hominis, Vitam & Mortem, quia tamen res sunt parvi momenti, plurima per quæres expediam, quàm laconicè.

I. Respiratio in quo consistat.

Respiratio, de qua hic, in duplici consistit motu, attractionis scilicet aëris ad cor per pulmonem, & asperam arteriam facta, quæ dicitur inspiratio; Et ejusdem aëris expulsionis, quæ dicitur expiratio; Inspiratio, seu attractio aëris fit hoc modo; dum aër ore à naribus attrahitur, elevatur Epiglottis, seu lingula, claudens ostium laryngis & liberum relinquit iter aëri per laryngem, & asperam arteriam, quæ in duas partes dividitur prope pulmones, deinde per eandem viam egreditur & fit expiratio; Pulmones autem in hoc se habent per modum folium, nam dum aër attrahitur elevantur, dum verò expiratur restringuntur. De principio hujus motus est quæstio; aliqui putant esse cor, alii ipsos pulmones, alii muscolum illum simplicem & rotundum, qui separat cor, & pulmones à jecore & liene, quem diaphragma vocant, alii omnia ista. Existimo tamen primum principium motus esse ipsam calorem cordis ex novo sanguine generatum, qui calor diffunditur cum sanguine per arterias pulmonum, quæ ratione inflatur & attollitur thorax, in quem subingreditur aër, ut locum repleat, qui sua frigiditate calorem cordis & pulmonum retundit, & hæc ratione pulmones concidunt, aërem expellunt, ut patet in foliis, & quia novus semper advenit calor, ideò nova causatur inflatio, novaque respiratio. Et per hoc soluta est quæstio quomodo causetur tam difformis, & contrarius motus expansionis & contractionis, si enim asignetur solus pulmo, aut solum diaphragma principium hujus motus, qui est naturalis, difficulter solvetur hæc quæstio. Causa finalis respirationis est refrigeratio caloris cordis, ne animal in ejus excessu intereat.

Quæres primò: Cum causa finalis re-

II. Non omnia vivens respirat.

spiracionis sit refrigeratio, & omnia vivencia M m m m habent spirat.